

دستور شنبه (۲۸) قانون قبول و نکول پروات شور دویم قانون استخدام از کمیسیون عدلیه خواهش میکنم که این قانون قبول و نکول پروات را هرچه زودتر بفرستند که جزء دستور شنبه ۲۸ است .

حاج شیخ الرئیس - بنده استدعا میکنم که قانون قبول و نکول پروات را هرچه زودتر در تحت مذاکره بیاوریم زیرا که جمعی از تجار به کمیسیون عدلیه تظلمات کرده اند که خیلی صدمه به تجارتشان وارد شده است و منتظر گذشتن این قانون هستند .

رئیس - این را باید کمیسیون عدلیه بفرماید که هنوز راپورتش را نداده اند - از کمیسیون تفسیر خواهش کرده ام که منعقد شود نشده است و خواهش میکنم فردا که یکشنبه است دوساعت بفریب منعقد شود بعضی کارهای فوری داریم .

آقا شیخ ابراهیم - طرف صبح منعقد خواهد شد .

رئیس - فردا صبح ممکن نیست طرف عصر منعقد بشود .

ارباب گیمخرو - چون بودجه مجلس جزء دستور سه شنبه شده است خواهش میکنم که آن صورت محاسبه سه گذشته هم جزو دستور پنجشنبه بشود که هر دو بگذرد که بنده باید بوزارت مالیه صورت بدهم .

رئیس - آن صورت تفریح بودجه ایت ایل است گویا پنج دقیقه بیشتر طول نداشت باشد ممکن است جزء دستور پنجشنبه قرار بدهیم .

آقامیرزا احمد - بنده در جلسه گذشته در خصوص لایحه تجزیه بلوچستان از کرمان عرض و خواهش کردم که برای شنبه ۲۸ جزء دستور شود نیندادم چرا جزء دستور نشده است .

رئیس - جزء دستور شنبه بیست و هشتم می گذاریم .

آقامیرزا ابراهیم قمی - در جزء دستور پنجشنبه خوب است مسئله آقا سیدعلیق جزد دستور معین شود اگر وقت نیست بماند برای روز شنبه .

رئیس - دستور روز شنبه بیست و هشتم قانون قبول و نکول پروات و قانون استخدام است مسئله راجعه به سید علینقی را برای روز هالی بعد پیشنهاد کنند .

آقامیرزا مرتضی قلیخان - آقایان مسبوق هستند که بنده خیلی کم داخل مذاکرات میشوم مگر چیزیکه اشد لزوم را پیدا بکند و امروز بنده یک چیزی دیدم که خیلی لازم است که اینجا عرض آقایان برسانم بجهت اینکه این بشارف آقایان بر میخورد و آن ایست که در روزنامه امروز دیدم که یک چیزی نوشته شده است که آقای رئیس دوم مرتبه بموود اکثریت اخطار کرده است بل مرتبه با اکثریت بصوما و بکرتیه بجای شیخ اسدالله خصوصاً چون بنده اینجا بودم باین جهت لازم شد که عرض کنم که تصور میکنم که این مطلب لازم نبوده است در روزنامه نوشته شود و خیلی مناسب میدانم که در این موقع این دوکله را عرض کنم که یک روزنامه شریفه کورسماً در این مملکت (ارگان) یک حزب محترم سیاسی است خیلی باید در بنیاب بنزاکت و ملاحظه رفتار

کند خصوصاً در مذاکراتیکه راجع بمجلس شورای ملی است بنده در سایر مذاکرات داخل نمیشوم داخل در این مذاکرات مجلس شورای ملی میشوم که باید در آنچه که راجع بمذاکرات است عین آنچه که واقع شده است و عین مذاکرات است نوشته شود نهایت بعضی بطور صومی نوشته شود و بعضی بطور خصوصی حالا از آقای رئیس استدعا میکنم که در بنیاب اگر دوم مرتبه با اکثریت اخطار کرده اند که محتاج بدو مرتبه اخطار شده است که بفرمایند و بنده هم تصدیق میکنم و اگر غیر از این است مستعفی هستم آنچه بیان واقع بوده است بفرمایند .

رئیس - اولاً عرض میکنم یک هیئت اخطار نمیشود شخص واحد باید اخطار شود و بهیثی اگر باید اخطار شود باشخاص یک یک اخطار میشود و عرض میکنم که ما نباید مندرجات یک روزنامه را وسیله قرار بدهیم و آنرا مطرح مذاکره بنمائیم برای اینکه هر روزنامه باشد غیر از روزنامه رسمی رسمیت ندارد هر چه بخواهد بنویسد و اگر بخواهد درباره او اقدامات بکنید مختارید و ربطی بینده ندارد ولی در مجلس نمیشود مندرجات یک روزنامه غیر رسمی را وسیله قرار داداز برای اینکه در مجلس اظهارات بکند .

(مجلس یک ساعت و نیم - از شب گذشته ختم شد)

ملاحظه شد (۲۸) جمادی اولی ۱۳۲۹
فهییم الملک
با صورت مشروح پس از ملاحظه نمایندگان محترم و اصلاح حضرت آقا فهییم الملک مقابله شده صحیح است .

جلسه ۲۵۰

صورت مشروح روز ۳ شنبه ۲۴ شهر جمادی الاولی ۱۳۲۹

صورت جلسه یوم ۳ شنبه بیست و چهارم شهر جمادی الاولی ۱۳۲۹

رئیس آقای مؤمن الملک ۳ ساعت و ۴۰ دقیقه قبل از غروب بکرسی ریاست جلوس و سه ساعت و نیم قبل از غروب مجلس را رسماً منعقد فرمودند .

آقای معاضد الملک صورت جلسه قبل را قرائت کردند .

(غائبین جلسه قبل)

آقایان معاضد السلطنه - حاج وکیل الرایا میرزا علی اکبر خان دهخدا - اسدالله خان کردستانی بدون اجازه .

آقایان ذکاء الملک - حاج محمد کریم خان قشقایی با اجازه .

آقایان معین الرایا - بهجت نیر السلطان هر یک نیم ساعت بعد از وقت مقرر و آقایان طباطبائی و حاج آقا ه ه دقیقه و آقای ناصر الاسلام پنجاه دقیقه بعد از وقت مقرر حاضر شدند و آقای نجم آبادی یکساعت بعد از وقت مقرر حاضر شدند .

رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی هست؟

فهییم الملک - در صورت مجلس در ضمن سؤال بنده از وزارت داخله نوشته شده است که بنده عرض کردم حکومتی که برای عراق فرستادند و حال آنکه بنده عرض کردم از ابتدای مشروطه الی الان حکامیکه برای عراق فرستاده اند مقصود بنده یک حکومت معین نبود .
رئیس - اصلاح میشود .

ادیب التجار - سؤال بنده منحصر بمسکرات تنها نبود بمسکرات و منتهیات شرعیه بود .

رئیس - اصلاح میشود . ملاحظات دیگری نیست . (اظهاری نشد) قبل از این که داخل در دستور شویم بعضی عراضی است که لازم است عرض شود خاطر آقایان مستحضر است که چندی قبل آقای آیت الله مازندرانی کاغذی مرقوم فرموده بودند راجع به فصل محاکمات شرعی . از مرافعات عرفیه بناغده مرقومه ایشان برود به کمیسیون با حضور آقای وزیر عدلیه مذاکره بشود و جوابی که از طرف مجلس نوشته می شود آنجا رسیدگی کنند و ببینند اگر تصویب کردند در مجلس قرائت شود و پس از تصویب مجلس فرستاده شود حالا آن کاغذ از کمیسیون آمده است بدو مرقومه آقای آیت الله خوانده می شود بعد جواب خوانده خواهد شد (کاغذ آقای آقا شیخ عبدالله مازندرانی ببارت ذیل قرائت شد)

بتوسط هیئت معظمه مجتهدین عظام اعضاء ایدهم الله تعالی .

به مجلس محترم شورای ملی شیدالله ارکانه وزارت جلیله عدلیه دامت تائیداته بعد از دعا معروض میدارد در دوره سابقه که فصل ۲۷ قانون اساسی بطوری که باید دقائق لارمه را مراعایت نمود و فصل خصومات شرعی را به محاکم شرعی و تصدی حکام شرع مسلم الاجتهاد و العدله موکول و سایر خصوصیات سیاسی مملکتی را بعهده محاکم عرفیه نظامیه برگذار کرده چقدر تأمیت این اصل کاشف از صحت از صحت آسایش بود بدهم در مسئله استیناف و تمیز مذاکرات و مراجعاتی از مجلس محترم به این ناحیه مقدسه می شد و چون استیناف و تمیز بعد از صدور حکم شرعی قبل از مجتهد ناقد الکومه بنابر اصول مذهب جعفری علی مشیده افضل الصلو و السلام مشروعبت ندارد نتیجه مذاکرات و مراجعات آن دوره این شد بعد از آنکه محاکم شرعی و اساسیه عرفیه از هم دیگر منفصل شد استیناف و تمیز را بهمان محاکم سیاسی عرفیه مخصوص دارند که هم مخالفتی با اساس مذهب مقدس نشده باشد و هم موازین سیاسی ایران در انظار دول اجنبیه ناقص نباشد و بهین طور بنا بود انجام بشود که داستان انفصال مجلس بیان آمد تا در این دوره چندی قبل مسوع شد محکمه تمیز را مقرر داشته اند و جناب مستطاب نفع الاسلام آقای حاج شیخ محمد حائری مازندرانی دام علائمه ریاست آن انتخاب شده اند به گمان اینکه بهمان ترتیب سابق است و انتخاب ایشان هم برای احوال دقائق شرعی است از این جهت مسرور شده و تلگرافی هم مبنی بر همین معنی معروض داشته و ضمناً از وزارت جلیله عدلیه مزید مراقبت و بذل

جهد کامل در دفع خرابی های عدلیه و شعب و ادارات آن که موجب شکایت عمومی شده است درخواست شد حالاً می شنوم آن ترتیب سابق و آن فصل شریف بکلی من حیث العمل ملغی شده و خصومات شرعیه را غیر اهل تصدیق گشته و استیناف و تمیز معزداً مقرر شده است اگرچه این معنی از جهات عدیده قابل تصدیق نبود و لکن از روی کمال اضطراب که ما بنا خدای نخواستہ تقلید از محاکم خارج چنین پیش آمد و روز سیاهی را برای اتهام این اساس سعادت متضمنی گشته و سر آمد تمام موجبات آزار جار و نفرت قلوب علماء و ملت شده که ناموس این اساس سعادت تدریجاً از میان برود و از این جهت لازم شد مصادعت شود انشاءالله تالی در مجلس محترم با حضور وزارت جلبه عدلیه که وجود محترمشان موجب بسی امیدواری هاست هیناً قرائت شود و جواب رافع وحشت و اضطراب را عاجلاً متر صد است و السلام :

(جوابی از طرف مجلس در کمیسیون نوشته شده بود بعبارت ذیل قرائت شد .)

بر سر خالی میرساند - رقبه محترم که بوسیله حجج اسلام هیئت معظمه مجتهدین فخام از اعضاء دامت برکاتهم عنوان مجلس شورای ملی شرف ترقیم یافته بود عز نزول ارزانی داشته در جلسه علنی ۱۹ ربیع الاول ۱۳۲۹ با حضور وزیر عدلیه در مجلس قرائت شد .

اینکه مرقوم شده در ماده ۲۷ قانون اساسی فصل خصومات شرعیه را به محاکم عدول از مجتهدین مخصوص و سایر خصومات سیاسی ملکیتی را بعهده محاکم واکتدار نموده اند و حالیه در محضر انور مذاکره می شود که آن ترتیب سابق و آن ماده قانون اساسی من حیث العمل ملغی شده و خصومات شرعیه را غیر اهل تصدیق شده و استیناف و تمیز را حتی با حکام صادره از محضر مجتهدین نافذالحکم اطراد و تعدی داده اند - مجلس شورای ملی بر سر محترم عالی میرساند تاکنون به پیوجیه از مدلول ماده ۲۷ قانون اساسی و سایر مواد آن تعدی و تحطی نشده و همانطور که در ماده مذکور ذکر شده فصل خصومات شرعیه به محاکم عدول از مجتهدین ارجاع شود و احکام صادره در محاکم شرعیه را فاضل و قاطع قرار داده به محکمه استیناف و تمیز رجوع نمی نمایند مجلس شورای ملی خاطر محترم عالی را از این رهگذر آسوده و مطمئن می نماید و از هر ناحیه غیر این ترتیب جاریه را بحضور مبارک عرض کرده اند از روی اشتباه بوده است و فعلاً چنده ماه است جناب مشیرالدوله وزیر عدلیه با حضور هیئت محترمین مجتهدین و متخصصین از علماء اعلام در کمیسیون عدلیه با جدی وانی مشغول تسویه و اصلاح قوانین موقتی عدلیه هستند و امیدواری چنان است عنقریب اتمام کرده و به امضای والا حضرت اقدس آقای نایب السلطنه دامت عطفه رسانیده از هر جهت نواقص عدلیه را تکمیل و امور بر طبق منظور و مقصود حضرت آیه الله ادام الله ظلّه تسویه و مرتب شود .

رئیس - مخالفی نیست ؟
(اغلب اظهار کردند خیلی خوب نوشته شده)
رئیس - فرستاده خواهد شد .

دستور امروز بودجه مجلس شورای ملی را چه به هذاه السنه تنگوزئیل - راپورت کمیسیون بودجه

راجع بقانوناری مرحوم حجه الاسلام بهیانی - ایضاً راپورت کمیسیون بودجه راجع بیوسف مجاهد حالاً شروع میشود بودجه مجلس .

وزیر عدلیه - قبل از اینکه داخل دستور شوید بنده عرضی دارم .
رئیس - بفرمائید .

وزیر عدلیه - عرضی که میخواستم بکنم راجع بقوانین موقتی عدلیه بر خاطر محترم نمایندگان معلوم است که اهمیت قوانین ولو اینکه موقتی باشد برای وزارت عدلیه که اصلاحات آن چندی است مطمح نظر عموم و جاب دقت نمایندگان محترم هم شده است تاچه اندازه است و نیز بر خاطر نمایندگان محترم یوعیده نیست که از بدو تشکیل این کابینه که بینه تکلیف این شغل را کرده اند بنده حس

سکرده بودم که بدون قانون ولو اینکه موقتی هم باشد ممکن نیست اداره عدلیه را بیک راه اساسی صحیحی انداخت باین جهت شرط کردم که مسئولیت را بعهده نخواهم داشت و دخالت در امور عدلیه نخواهم کرد تا وقتیکه قوانین از کمیسیون عدلیه باطلاع و تصویب علمای مجلس گذشته و با مضای والا حضرت اقدس آقای نایب السلطنه برسد از بدو تشکیل کابینه بنده همه روزه مشغول تهیه و تدارک این کار مهم بودام و راجع باین مقصود در این مدت دو ماه هم کمال همرای از طرف آقایان علمای مجلس و اعضای کمیسیون بعمل آمده و اقدامات و کارهایی که در این دوماه شده است این است که عرض میکنم لایحه اصول تشکیلات عدلیه تمام و مورد مداقه و قرین اتمام شده حالاً برای اینکه هیچ جای ایرادی باقی نباشد باز برای احتیاط در آن لایحه آقایان علماء اعضاء

مداقه ثانوی مینمایند لایحه اصول محاکمات حقوقی هم من البدو الی العتم در کمیسیون قرائت و مورد مداقه شده و حالاً طبع و توزیع میشود که آقایان نظار و اعضای محترم کمیسیون عدلیه مجدداً در یک مطالعه و مذاقه ثانوی در آن لایحه بعمل آورند و هر یک از نمایندگان محترم هم بخوانند دقتی بکنند اسباب امتنان و تشکر بنده خواهد بود اصول محاکمات جزائی تا جائی که راجع است به تحقیقات اولیه که بواسطه ضابطین عدلیه و مستنطقین بعمل میآید در کمیسیون قرائت شده است ولی در موقع قرائت مواد راجعه به اصول محاکمات جزائی بخصوص که بعد از این داخل خواهیم شد بترتیبات محاکمه در محاکم جزائی اتصالاً بر میخوریم بواوادی که مربوط بقانون مجازات است و آقایان نمایندگان بخوبی میدانند که ما یک قانون مدونی بمجازات عرفی (یعنی مجازات اقدامی که بر ضد قوانین ملکیتی میشود) نداریم و خیلی محتاجیم بتدوین یک چنین قانون مجازات عرفی ملکیتی بجهت اینکه ما از یک طرف مجبوریم که ترتیبات محاکمات جزائی را معین کنیم و قانون محاکمات جزائی ارتباط کاملی بسا قانون مجازات دارد که نبشود این دو کار را از همدیگر جدا کرد و از طرف دیگر خود تدوین قانون مجازات را مستقلا کاری است مهم که نمیتوان صرف نظر از آن نمود به این جهت بنده لازم میدانم که یک ترتیبی هم

ولو بطور موقتی هم باشد از برای مجازات ملکیتی داده شود و از برای نبل به این مقصود یک لایحه ای هم ترتیب شده است و این لایحه البته یک لایحه ای است و باید مثل سایر لوایح موقتی راجعه بسدلیه کمال دقت و مطائفات عمیقہ در او بشود و برای این مقصود بنده چنین بنظم میرسد که کمیسیون عدلیه فقط کافی نباشد بلکه لازم است یک کمیسیون مختلط دیگری تشکیل شود که لایحه مزبور را بدقت مطالعه کرده و موافق مقتضیات مذهبی و عادات و اخلاق آنرا اصلاح نماید و چون قانون مجازات حاوی نکات عرفی و شرعی میباشد لهذا بنده تقاضا میکنم که کمیسیون مزبور مختلط و منتخب عدله علماء محترم مجلس و عده نمایندگان محترم که بصیرت بقوانین مجازات مل متدنه دارند باشد ترتیب یک چنین قانونی صرف نظر از اینکه مستقلاً یک کار مهمی است و در انضام امور و جلوگیری در تحطیبات و تجاوزات خیلی مؤثر و دارای اهمیت است یک کمکی نیز برای تسریع تکمیل اصول محاکمات جزائی خواهد بود زیرا که در ترتیبات محاکمه جزائی در بعضی از مواد چنانکه اشاره کردم ما باید به اصول قانون جزائی خودمان استناد کنیم و چنین اصولی عجالاً هنوز اتخاذ نشده است زیرا که فاقد خود مدون قانون جزائی هستیم و فقده قانون جزائی عرفی خودش یکی از مبتلا به امروزه ما است چنانکه وقتی که لایحه قوانین مزبوره تدوین شد اهمیت آن را مشاهده خواهید فرمود چون در این موقع نمیخواهم بیش از این وقت مجلس را تقبیع کرده باشم باین چند کلمه عرض خود اکتفا کرده انتخاب کمیسیون مختلطی را بطوری که عرض و تقاضا کرده ام درخواست مینمایم .

رئیس - مقصودتان تقاضای انتخاب کمیسیون در همین جلسه است .

وزیر عدلیه - تقاضا میکنم که کمیسیون هر چه زودتر انتخاب شود .

رئیس - چند نفر تقاضا میکنند .

وزیر عدلیه - کمتر از شش نفر نباشد و اگر بیشتر باشد بهتر است .

رئیس - شش نفر مجدداً انتخاب شود و با کمیسیون عدلیه مختلط شوند !

وزیر عدلیه - بلی .

رئیس - اگر مجلس موافق است در موقع تنفس انتخاب شود والا برای اینکه اذهان آقایان خوب مستحضر بشود بگذاریم برای جلسه آتی .

(اغلب اظهار کردند بماند برای جلسه آتی)

رئیس - قانون بودجه تنگوزئیل مجلس شورای ملی خوانده میشود شور در کلیات است مخالفی هست ؟

(اظهاری نشد)

حالا که مخالفی نیست رای میگیریم آقایانیکه موافقتد که داخل در مواد شویم قیام نمایند .

اکثریت است بخوانید .

(ماده اول لایحه قانون بودجه و ماده اول ضمیمه آن بترتیب ذیل قرائت شد .)

ماده اول لایحه - برای مخارج سنه تنگوزئیل مجلس شورای ملی مبالغ یکصد و چهل و نه هزار و

سید و هیجده تومان موافق مؤادیک الی چهار اعتبار معمولی اداره مباشرت مجلس شورای ملی داده میشود.

رئیس - این ماده یک الی (۴) ضمیمه ماده اول است لفظ ضمیمه افتاده است. ضمیمه میزان سالیانه قران. فصل اول (ماده اول) - مقرری نمایندگان ۱۳۲۰۰۰

رئیس - مخالفی در این خصوص نیست؟ (اظهار کردند خیر) پس رای میکیریم. آقایانیکه موافقت با ماده اول ضمیمه ماده یک ورقه سفید خواهند انداخت. (رای گرفتند آقای حاج میرزا رضاخان اوراق رای را بده ۵۴ سفید و یک ورقه آبی احصاء نمود)

(اسامی رای دهندگان) آقا شیخ ابراهیم زنجانی - آقا شیخ محمد خیابانی - حاج شیخ رئیس - صدرالعلمای خراسانی آدینه محمد خان - آقا شیخ علی - شیانی - دکتر لسان - حاج سید نصرالله - صدیق المالک هشتادوی دکتر حیدر میرزا - آقا سید جلیل مساوات - آقا میرزا علی اصفهانی - انتظام الحکماء - ممتدالتجار قشقائی - دکتر علیخان - محمد هاشم میرزا - ادیبالتجار - ذکاء الملک علیزاده - فهم الملک - متین السلطنه - وکیل الرعایا - دکتر امیرخان - میرزا ابراهیم قی - لسان الحکماء - منتصرالسلطان ابوالقاسم میرزا - افتخار الواعظین - حاج شیخ اسدالله آقا محمد پروجری - میرزا مرتضی قلیخان - ناصر الاسلام - آقا میرزا احمد قزوینی - آقا میرزا رضا مستوفی - آقا سید محمد رضای همدانی - معینالدوله میرزا قاسم خان - ارباب کیخسرو - سیدالاطباء - فرزانه - ضیاء الممالک - اهتمام الملک - آقا شیخ رضای دهنخوارقانی - آقا شیخ غلامحسین - دکتر اسمعیل خان - معاضدالملک - عزالملک معین الرعایا عزالملک - حاج میرزا رضا خان.

ورقه آبی - آقا میرزا ابراهیم خان. رئیس - ماده اول از ضمیمه ماده یک لایحه با کثرت (۵۴) رای تصویب شد. رئیس - ماده دوم را بخوانید. (ماده دوم ضمیمه ببارت ذیل قرائت شد.)

ماده دوم - حقوق اجزاء تقنینیه ۱۳۰۲۰۰۵ قران میزان سالانه. رئیس - کمیسیون محاسبات یک چیزی کسر کرده اند ولی ترتیب ماده بندی کسر نکرده است و پیشنهاد کرده است گویا ماهی پنجاه تومان سالی ششصد تومان کسر کرده است.

ارباب کیخسرو - بیشتر است از ماهی پنجاه تومان گویا صد و ده تومان است پنجاه تومان از یک فقره و شصت تومان از تند نویسی. رئیس - یکهزار و سیمصد و بیست تومان کسر میشود. ماده دوم پیشنهاد اداره مباشرت ۱۳۳۰۵ وراپورت کمیسیون ۱۱۹۳۴ تومان است. رئیس - آقای میرزا مرتضی قلیخان مخالفید بفرمائید. مرتضی قلی خان - مجلس شورای ملی باید.

که تمام وقت نظر بخودش را متوجه آنکند جهت اصلاح در تصحیح ترتیب و تمام نظر خودش را متوجه بکنند بکسر رسک مبلغ چیزی با اینکدر ملاحظه میفرمائید از کسر مبلغ جزئی اصلاحات کلی بعمل نمی آید همیشه بلکه شاید از کسر مخصری خیلی کارها غیر صحیح و از ترتیب خارج شود. آقایان نمایندگان مسیون هستند از تیزی که در دارالانشاء پیدا شده است ورود معاون اداری و زحمانی که دیر حضرت در کابینه می کشد پارسل گفتند دو نفر رئیس دارالانشاء و رئیس کابینه داشتیم و یکی هفتادویکی هشتاد تومان میدادیم اسنال آن هفتاد تومان برای خودش باقی هست و تفاوتی نکرده است و هیچ تصور نمی کنم که در زحمت پارسل دیر حضرت تا اسنال تیزی پیدا شده باشد و همان زحمانی که داشته دارد و همان سستی را که پارسل داشته حالا هم دارد پارسل رئیس دارالانشاء بود اسنال هم رئیس دارالانشاء است و هیچ دلیلی ندارد حقوق او کسر شود و اضافه او را هم بخصوص عرض نمیکنم آن مقامی را که او تادود خیلی بجای بیش از این است. بلکه باید اضافه حقوق هم داده شود و در مقابل این زحمت یکساله لازم است که قدری بیشتر ملاحظه او بشود نه اینکه یک مبلغ متدب از حقوق او کسر بشود اما معاون اداری مان که امروز هست و ترتیبی که ایشان داده اند البته ملاحظه فرموده اند با آن ترتیب دارالانشاء حق مان که تاچه اندازه تفاوت کرده است که در واقع اداره مجلس شورای ملی را طوری مرتب و منظم کرده است که تا چندین دوره بعد هم مرتب و منظم خواهد بود و امیدوار هستم که هیچیک از نمایندگان محترم با این راپورت کمیسیون محاسبات همزاهی نکنند و خود اصضای کمیسیون این راپورت را پس بگیرند و امیدوارم که طوری معاون اداری در اختتام دوره تقنینیه نگاهداری بکنند از ترتیب مجلس که ابدأ تیزی در امور پیدا نشود در این صورت باید خیلی از نظر دقت در این خصوص ملاحظه کرد که از شصت تومان میشود در سال صرف نظر کرد که بلتضرهای کلی ولرد نباید.

دکتر اسمعیل خان - (رئیس کمیسیون محاسبات) این پیشنهادی که از طرف اداره مباشرت با تصویب هیئت رئیسه به کمیسیون محاسبات فرستاده شده بود طبع شده است و بنظر آقایان رسیده است فقط مسئله مهی که در اینجا هست که قدری بودجه زیاد شده است مسئله معاون اداره و رئیس کابینه است سابقاً بطوری که آقای آقامیرزا مرتضی قلیخان بیان کردند اطلاع دارینکه اوضاع اداری مجلس شورای ملی آن طوری که باید مرتب و فراهم باشد نبوده است و از روزی که نصره السلطان معاون اداری بتصویب آقای رئیس آمده اند بطوری که مبینم کار کمیسیونها زودتر میگردد کمیسیون محاسبات هم اینرا در نظر داشت و معتقد است در تلفت به این نکته بود. لکن نظر کمیسیون باین بوده است که این معاون اداری قائم مقام رئیس کابینه هم خواهد بود و این جا هر دو منظور شده است کابین رئیس کابینه را پنجاه تومان درامه معین کرده است و کمیسیون با حضور آقای

ارباب کیخسرو و... بنده اول میخواستم در کلیات یک شرحی بدم که البته نظر آقایان هست که بودجه اول چقدر فرق کرده است نسبت به بودجه پارسل و اواخر این ماده که آقایان اظهار فرمودند اگر ملاحظه بفرمائید نسبت قانون استحضاری که به مجلس آمده است و شور و ازلش هم شده است معاون اداری صد و پنجاه تومان حداقل و دوست تا دوست و چهل حداکثر برای مقرری اونوشته شده است و این راهم البته ملاحظه فرموده اند که هر قدر درجه پایین تر از هم که بگیریم کمتر از یکوزارت خانه کوچک نیست و این مآخهی را که اداره مباشرت و هیئت رئیسه گرفته است از روی آن ترتیب است و البته آقایان بهتر میدانند که یک نفر شخص کافی که بتواند رابط میان این مجاری و مجلس آئینه باشد و اطلاعات کامله داشته باشد و لایق آن مقام باشد این اله از روی لایق این یاد نیست و اما اینجا مسئله آقای آقامیرزا مرتضی قلیخان و آقای دکتر اسمعیل خان در همین نقطه خودشان فرمودند که ترتیب اداری معتدل بود و معتمد است و این معاون اداری که آمده است آنرا منظم کرده است حضورشان اداره تقنینیه بود نه اداره مباشرت مسئله دیگر که اینجا ذکر کرده اند دو نفر تند نویسی است هیئت رئیسه به این ملاحظاتی در قیه نظر به آن مشورتی که دارند عقیده شان بر این است که تند نویسی بدو دسته باشد که بتواند درست نطق و کلام را برین دسته که هر دو نفر دو نفر معتدلی باشد که در موقع نوشتن آنها ملاحظه بفرمائید.

دکتر اسمعیل خان - اینجا موضوع مذاکره معاون اداری در رئیس کابینه بود ربطی به آقای ارباب نیست تا اینکه توضیح بفرمائید که مقصود ما از اینکه اداره مفتوح بود ماست چه بوده است البته مقصود اداره تقنینیه بوده است و مسلماً در باب معاون اداری کمیسیون مخالفی نداشته است ولی در باب تند نویسی کمیسیون هیچ نمیتواند مزاحمی بکند اگر چه خواهد فرمود بواسطه اینکه روزنامه رسی دائرنه شده است و تند نویسی هم کارشان خیلی زیاد شده است از این جهت باید دودسته باشند که بتوانند از عهد برینانند کمیسیون با حضور خود ایشان هم مذاقه در این کار کرد و بالاخره چنین تصور کرد که چهار نفر بیشتر در موقع کار نمی توانند کار بکنند وقتی که دودسته باشند البته همان چهار نفر کار خواهند کرد و بطور کافی کفایت خواهد کرد از برای تند نویسی مجلس.

معاضد الملک - اینجا سه فقره اختلاف اسامیان است بنا صورتی که از هیئت رئیسه و اداره مباشرت داده با وراپورت کمیسیون محاسبات یکی راجع استند ب معاون اداری توضیحی است که راجع به معاون ادار لازم بود آقای ارباب دادند با آن لحنی که در کار داده تقنینیه مجلس شورای ملی دادند گمان میکنم که تفاوتی کم از ماهی صد و پنجاه تومان یک معاون اداری به همین قانون استخدام هم که هنوز لولت دو مجلس شده است حد اقل مقرری معاون اداری را صد و پنجاه تومان معین کرده است مسئله تانی رئیس کابینه است که آنرا هم گمان نمیکنم کمتر از هشتاد تومان بشود دادیم مسئله تند نویسی است که اضافه کمیسیون محاسبات قانع نشدند و لازم شد که بنده بکتوضیحی در آن خصوص بدم و اگر کمیسیون در موقعی که در این موضوع مذاکره میکردند یک نفر از هیئت رئیسه را میخواستند محتاج به این تصدیع مجلس نباشد اداره تند نویسی بعد از آن که هیئت رئیسه دقت تمام در ترتیب آن کردند لازم دانستند که هیئت تند نویسی مرکب از دودسته باشد بدو جهت یکی اینکه منحصر نباشد متخصص بودن در اینکار یک دست برای اینکه این اداره در ایران جدیداً تأسیس شده است و اگر اختصاص یک دست داشته باشد خدای نخواست اگر یک نفر از اینها سرش درد آمد یا ناخوش شد کار معطل خواهد ماند از این جهت لازم دانستیم که دو دست و دو هیئت داشته باشیم و یکی هم اینکه همیشه یک دست را در اینجا حاضر داشته باشیم که اگر اختلافی در ضبط مذاکرات تولید بشود نوشته های خودشان را با هندیگر مقابله و تصحیح بکنند و اشتباهی اگر شده است توقع بشود و صورت صحیحی یاد از روز امر رسی داده شود اما عدد آنها را هم هر چه خمی کردیم و مذاکره کردیم که کمتر از پنج نفر داشته باشیم ممکن نیست زیرا که اگر بنا باشد که هر چه دست مقرر باشد و یک نفر قطع نمیتواند آن کار را بکند.

رئیس - کمیسیون در این ماده ۳ چیزی کسر نکرده است مخالفی در این باب هست. لواءالدوله - بنده تعجب میکنم که از هر وزارتخانه که یک لایحه یا یک مطلبی که تقریباً تضمین

که تا از آنها متوقع هستیم انجام بدهند چون آن کتی که قطع است یک جمله را که به اولی اشاره کرد و وقتیکه بدومی وسومی هم همانطور اشاره کرد و خواست برگردد بخش اولی آن شخص اول آن کلام را که جمله اولی باشد نمیتواند تمام بکند تا اینکه متر تانی که به او اشاره میشود بنویسد از این جهت ما مجبور بودیم که دو دست داده نفر قرار بدهیم که هر دست پنج نفر باشند که چهار نفر بنویسند و یکی هم معضشان باشد و یکی هم مدیر آنها باشد برای ترتیب کارهای این اداره و تسلیم بهیئت رئیسه تا اینکه ترتیبی برای این اداره معین شده باشد و رفع نواقص و اشکالاتیکه در این خصوص بنظر رسیده است بشود حالا دیگر بسته برای آقایان نمایندگان است.

رئیس - رای میکیریم البته بتصویب کمیسیون که ۱۱۹۴۴ تومان تصویب کرده است آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید خواهند انداخت. اوراق رای گرفته شد آقای حاج میرزا رضاخان بقرار ذیل شماره نمود.

ورقه سفید علامت قبول ۱۶. ورقه آبی علامت رد ۲۴. آقایانیکه تصویب کرده اند: وحیدالملک - آقا شیخ رضا - آقا شیخ ابراهیم زنجانی - آقا شیخ محمد - آقا سید حسین کرازی - حاج شیخ علی - مساوات - آقا سید محمد رضا - منتصرالسلطان - آقا میرزا احمد ابوالقاسم میرزا - آقا سید جلیل - دکتر اسمعیل خان - حاج سید ابراهیم - سلیمان میرزا - آقا شیخ غلامحسین - تربیت. آقایانیکه رد کردند:

حاج شیخ اسدالله - معاضد الملک - حاج سید نصرالله - حاج میرزا رضا خان - فهم الملک - فرزانه - ناصر الاسلام - آقا میرزا ابراهیم خان - آقا میرزا قاسم خان - ارباب کیخسرو - آقا میرزا ابراهیم قی - معتمدالتجار - آقا سید حسین کرازی - غلیزاده ابراهیم قی - صدرالعلماء - دکتر لقمان - انتظام الحکماء - دکتر علیخان - دکتر امیرخان - دکتر حاج رضاخان - حاج محمد کریم خان - کاه الملک - شیبانی - حاج صدیق المالک - آقا میرزا علی - حاج سید نصرالله - آدینه محمدخان - ادیبالتجار آقا میرزا داود خان - آقا سید جلیل - منتصرالسلطان - آقا میرزا احمد - آقا محمد - آقا شیخ رضا - ابوالقاسم میرزا - متین السلطنه - حاج شیخ طلی - لسان الحکماء - حاج شیخ اسدالله - افتخار الواعظین - معینالدوله - آقا میرزا مرتضی قلیخان آقا سید محمد رضا همدانی - ارباب کیخسرو - فهم الملک - حاج سید ابراهیم - مشیر حضور - دکتر اسمعیل خان - آقا سید حسین اردبیلی - آقا میرزا قاسم خان - آقا میرزا رضا خان - تربیت - عزالملک حاج میرزا رضا خان - ناصر الاسلام - فرزانه - معزز الملک - معاضدالملک - ضیاء الملک - اهتمام الملک - حاج عز الملک - حاج معین الرعایا - آقا شیخ غلامحسین - سیدالاطباء - محمد هاشم میرزا.

رئیس - با تکلیف ماند. دکتر اسمعیل خان - پیشنهادی میکنم گمان میکنم که آقایان رای بدهند و این ماده بگذرد. رئیس عجالتاً چون نمی توانیم معطل بشویم ماده ۳ را میخوانیم. ماده ۳ - ضمیمه ماده ۱ لایحه قانون بودجه بیبارت ذیل قرائت شد.

ماده ۳ - حقوق اجراء اداری سالیانه ۱۰۶۷۴۰ قران. رئیس - کمیسیون در این ماده ۳ چیزی کسر نکرده است مخالفی در این باب هست. لواءالدوله - بنده تعجب میکنم که از هر وزارتخانه که یک لایحه یا یک مطلبی که تقریباً تضمین

خرجی باشد وقتی پیشنهاد شود آمدن ما صحبت میکنیم که آن شخص آورنده قرار میکند اما درباره خودمان هیچ صحبت نمیکنیم و بنده دوره مرتبه اجازه خواستم اجازه ندادند در صورتیکه بنده از موضوع معاون اداری حرف داشتم که اینجا را نمیباشد معاون اداری گفت معاون پارلمانی باید بگفت.

رئیس - آن ماده گذشت حالا در ماده ۳ است که ما کرده میشود. لواءالدوله - میدانم گذشت اما در این خصوص این دو هزار تومان خوردن و رایبند برای اداره مباشرت زیاد نیسیم.

حاج وکیل الرعایا - بنده تصور میکنم که سکوت آقایان نمایندگان نه از بیت این است که نمیخواهند حرف بزنند بلکه میخواهند حرف بسموقه بزنند برای اینکه اطمینان دارند که این مخارج تقریباً آن درجه که میشده است از آن بگاهدند و این حداقلی است که از مباشرت از آن کاهیده اند و این جهت مذاکره در برای آن تصور کرده اند باین جهت مذاکره در آن نمیکنند.

رئیس - دیگر مخالفی نیست. (اظهاری نشد). رئیس - رای میکیریم در ماده ۳ آقایانی که موافقت ورقه سفید خواهند انداخت اوراق رای گرفته شد آقای حاج میرزا رضاخان از قرار ذیل شماره نمود.

ورقه سفید (۱۳). ورقه آبی (۱). رد کنند - آقا میرزا ابراهیم خان. آقایانی که تصویب کرده اند:

رکن الملک - آقا شیخ محمد - آقا شیخ ابراهیم زنجانی - سلیمان میرزا - دکتر حیدر میرزا - حاج شیخ رئیس - معتمدالتجار - آقا سید حسین کرازی - غلیزاده حاج وکیل الرعایا - آقا سید محمد رضا - آقا میرزا ابراهیم قی - صدرالعلماء - دکتر لقمان - انتظام الحکماء - دکتر علیخان - دکتر امیرخان - دکتر حاج رضاخان - حاج محمد کریم خان - کاه الملک - شیبانی - حاج صدیق المالک - آقا میرزا علی - حاج سید نصرالله - آدینه محمدخان - ادیبالتجار آقا میرزا داود خان - آقا سید جلیل - منتصرالسلطان - آقا میرزا احمد - آقا محمد - آقا شیخ رضا - ابوالقاسم میرزا - متین السلطنه - حاج شیخ طلی - لسان الحکماء - حاج شیخ اسدالله - افتخار الواعظین - معینالدوله - آقا میرزا مرتضی قلیخان آقا سید محمد رضا همدانی - ارباب کیخسرو - فهم الملک - حاج سید ابراهیم - مشیر حضور - دکتر اسمعیل خان - آقا سید حسین اردبیلی - آقا میرزا قاسم خان - آقا میرزا رضا خان - تربیت - عزالملک حاج میرزا رضا خان - ناصر الاسلام - فرزانه - معزز الملک - معاضدالملک - ضیاء الملک - اهتمام الملک - حاج عز الملک - حاج معین الرعایا - آقا شیخ غلامحسین - سیدالاطباء - محمد هاشم میرزا. رئیس - ماده ۳ با کثرت ۱۳ رای تصویب شد در ماده ۲ آقای مخیر کمیسیون محاسبات اصلاحی پیشنهاد کرده اند ولی نمیدانم این اصلاح را میشود قبول کرد یا یاد کرد نمیشود اگر در ماده ۳ که

رأی گرفتن رد شده بود ممکن بود اصلاحی در آن پیشنهاد کرد ولی حالاً که بلا تکلیف مانده است سابقه هم از این باب نداریم؛ گمان میکنم که بهتر اینست که بماند.

(گفتند صحیح است.)

ماده ۴ خوانده میشود.

(ماده ۴ ضمیمه ماده اول لایحه قانون بودجه عبارت ذیل خوانده شد)

ماده ۴ - مصارف سالیانه ۱۹۰۰ قران.

رئیس - مخالفی نیست.

(اظهاری نشد).

رأی میگیریم آقایانیکه موافق هستند ورقه سفید خواهند انداخت.

(اوراق رأی گرفته شد) آقای حاج میرزا رضا خان بعد ۶۳ ورقه سفید آنها را شماره نمود.

آقایانیکه تصویب کرده اند:

ذکاء الملك - شبیانی متین السلطنه - صدرالمنعماء - آقا شیخ محمد - آسید جلیل - آقا میرزا داودخان - معتمدالتجار - آقا شیخ علی - آقا سید حسین کزازی - آقا سید محمد رضا - آقا شیخ ابراهیم قمی - هشتروندی - سلیمان میرزا - آقامیرزا ابراهیم قمی - هشتروندی - حاج شیخ رئیس - ادیبالتجار - حاج شیخ هلی - آدینه محمد خان - دکتر حاج رضا خان - حاج مصدق الممالک - حاج وکیل الرعایا - دکتر علی خان - انتظام الحکما - حاج محمد کریم خان - حاج سید نصرالله - دکتر تقی خان - آقا میرزا احمد - علیزاده

دکتر حیدر میرزا - رکن الممالک - لسان الحکماء - آقامیرزا مرتضی قلیخان - آقا سید حسین اردبیلی - محمد هاشم میرزا - عز الممالک - سعید الاطباء - منتصر السلطان - مدلل الدوله - ارباب کیخسرو - آقا میرزا رضامستوفی - ابوالقاسم میرزا - آقا شیخ غلامحسین - نیرالسلطان معین الرعایا - دکتر امیرخان - آقا سید محمد رضا - آقا سید محمد همدانی - آقا محمد - فرزانه - آقا شیخ محمد - دکتر حاج رضا خان - معتمد الممالک - معتمدالتجار - آقا شیخ علی - حاج وکیل الرعایا - ادیبالتجار - آقا شیخ رضا - محمد هاشم میرزا - افتخار الواعظین - ضیاء الملك - عز الممالک - لسان الحکماء.

رئیس - ماده ۵ ضمیمه ماده ۲ لایحه قانون بودجه به اکثریت ۶۵ رأی تصویب شد.

حالا رأی میگیریم در ماده دو لایحه آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید خواهند انداخت.

اوراق رأی اخذ شده را آقای حاج میرزا رضا خان بعد ۴۶ ورقه سفید آنها را شماره نمود.

آقایانیکه تصویب نموده اند:

حاج مصدق الممالک - حاج سید نصرالله - دکتر لقمان - آقا شیخ علی - آقا شیخ رضا - آقا میرزا ابراهیم خان - آقا میرزا ابراهیم قمی - ادیبالتجار - صدر الملهاء - شبیانی - آقا میرزا احمد - ابوالقاسم میرزا - آقا سید محمد رضا - دکتر حیدر میرزا - انتظام الحکماء - آقا میرزا علی - معتمدالتجار - حاج محمد کریم خان - معزز الممالک - سلیمان میرزا - رکن الممالک - لسان الحکماء - آقا سید جلیل - منتصر السلطان - آقا شیخ محمد - آقا سید محمد رضا همدانی - افتخار الواعظین - ارباب کیخسرو - آقا میرزا رضا مستوفی - فرزانه - مشیر حضور - حاج میرزا رضا خان - فهیم الملك - حاج معین - الرعایا - عز الممالک - آقا میرزا ابراهیم خان - اعتصام الملك.

رئیس - با اکثریت ۶۳ رأی ماده ۴ ضمیمه ماده ۱ تصویب شد.

حالا ماده دو لایحه قانون بودجه خوانده می شود.

(ماده دو لایحه قانون بودجه و ماده ضمیمه آن ببارت ذیل قرائت شد.)

ماده دو لایحه قانون بودجه - معارج فوق الیاده مجلس شورای ملی مبلغ ۱۲۰۰ تومان از قرار بیست کدر ماده ۵ تشخیص داده شده است.

ماده ۵ - ضمیمه اعتبار فوق العاده سالیانه ۱۲۰۰ قران.

رئیس - مخالفی نیست.

(گفتند خیر)

پس رأی میگیریم آقایانی که ماده ۵ را تصویب میکنند ورقه سفید بیاورند.

(اوراق رأی گرفته شده آقای حاج میرزا رضا خان بعد ۶۵ ورقه سفید آنها را شماره نمود) آقایانی که تصویب کرده اند:

دکتر حاج رضا خان - رکن الممالک - آقا سید حسین کزازی - ذکاء الملك - حاج شیخ علی متین السلطنه - آقا میرزا داود خان - آقا میرزا ابراهیم قمی - آقا سید جلیل - سعید الاطباء - آقا سید محمد رضا - منتصر السلطان - ابوالقاسم میرزا - آقا شیخ ابراهیم - ارباب کیخسرو - آقا شیخ محمد - آقا میرزا احمد - حاج محمد کریم خان - انتظام الحکماء - آدینه محمد خان - سلیمان میرزا - دکتر حیدر میرزا - حاج شیخ رئیس - دکتر علیخان - شبیانی - آقا سید حسین اردبیلی - حاج سید ابراهیم مشیر حضور - فرزانه - معزز الملك - آقا میرزا قاسم خان - دکتر امیر خان - تربیت - آقا شیخ غلامحسین - آقا میرزا رضا مستوفی - فهیم الملك - حاج معین الرعایا - حاج عز الممالک - نیرالسلطان آقا میرزا رضا خان - آقا محمد - آقا سید محمد رضاهمدانی - آقا میرزا ابراهیم خان - معاضد الملك - اعتصام الملك - حاج میرزا رضا خان - دکتر امیرخان - آقا شیخ ابراهیم قمی - هشتروندی - سلیمان میرزا - آقامیرزا ابراهیم قمی - هشتروندی - حاج شیخ رئیس - ادیبالتجار - حاج شیخ هلی - آدینه محمد خان - دکتر حاج رضا خان - حاج مصدق الممالک - حاج وکیل الرعایا - دکتر علی خان - انتظام الحکما - حاج محمد کریم خان - حاج سید نصرالله - دکتر تقی خان - آقا میرزا احمد - علیزاده

رئیس - ماده ۲ لایحه قانون بودجه به اکثریت ۶۵ رأی تصویب شد.

حالا رأی میگیریم در ماده دو لایحه آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید خواهند انداخت.

اوراق رأی اخذ شده را آقای حاج میرزا رضا خان بعد ۴۶ ورقه سفید آنها را شماره نمود.

آقایانیکه تصویب نموده اند:

حاج مصدق الممالک - حاج سید نصرالله - دکتر لقمان - آقا شیخ علی - آقا شیخ رضا - آقا میرزا ابراهیم خان - آقا میرزا ابراهیم قمی - ادیبالتجار - صدر الملهاء - شبیانی - آقا میرزا احمد - ابوالقاسم میرزا - آقا سید محمد رضا - دکتر حیدر میرزا - انتظام الحکماء - آقا میرزا علی - معتمدالتجار - حاج محمد کریم خان - معزز الممالک - سلیمان میرزا - رکن الممالک - لسان الحکماء - آقا سید جلیل - منتصر السلطان - آقا شیخ محمد - آقا سید محمد رضا همدانی - افتخار الواعظین - ارباب کیخسرو - آقا میرزا رضا مستوفی - فرزانه - مشیر حضور - حاج میرزا رضا خان - فهیم الملك - حاج معین - الرعایا - عز الممالک - آقا میرزا ابراهیم خان - اعتصام الملك.

رئیس - ماده ۶ ضمیمه ماده ۴ لایحه قانون بودجه با اکثریت ۵۱ رأی تصویب شد.

حالا رأی آخری میگیریم در ماده ۴ آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید خواهند انداخت.

(اوراق رأی اخذ شده بعد ۴۸ ورقه سفید شماره شد.)

آقایانی که تصویب کرده اند:

حاج شیخ رئیس - رکن الممالک - لسان الحکماء - معاضد الملك - معزز الملك - آقا شیخ اسمعیل هشتروندی - صدرالمنعماء - آقا شیخ محمد - آقا شیخ ابراهیم قمی - آقا شیخ محمد - آقا میرزا احمد - ابوالقاسم میرزا - آقا شیخ علی - معتمدالتجار - حاج محمد کریم خان - معزز الممالک - سلیمان میرزا - رکن الممالک - لسان الحکماء - آقا سید جلیل - منتصر السلطان - آقا شیخ محمد - آقا سید محمد رضا همدانی - افتخار الواعظین - ارباب کیخسرو - آقا میرزا رضا مستوفی - فرزانه - مشیر حضور - حاج میرزا رضا خان - فهیم الملك - حاج معین - الرعایا - عز الممالک - آقا میرزا ابراهیم خان - اعتصام الملك.

رئیس - ماده ۶ ضمیمه ماده ۴ لایحه قانون بودجه با اکثریت ۶۵ رأی تصویب شد.

حالا رأی آخری میگیریم در ماده ۶ آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید خواهند انداخت.

(اوراق رأی اخذ شده بعد ۴۸ ورقه سفید شماره شد.)

آقایانی که تصویب کرده اند:

حاج شیخ رئیس - رکن الممالک - لسان الحکماء - معاضد الملك - معزز الملك - آقا شیخ اسمعیل هشتروندی - صدرالمنعماء - آقا شیخ محمد - آقا شیخ ابراهیم قمی - آقا شیخ محمد - آقا میرزا احمد - ابوالقاسم میرزا - آقا شیخ علی - معتمدالتجار - حاج محمد کریم خان - معزز الممالک - سلیمان میرزا - رکن الممالک - لسان الحکماء - آقا سید جلیل - منتصر السلطان - آقا شیخ محمد - آقا سید محمد رضا همدانی - افتخار الواعظین - ارباب کیخسرو - آقا میرزا رضا مستوفی - فرزانه - مشیر حضور - حاج میرزا رضا خان - فهیم الملك - حاج معین - الرعایا - عز الممالک - آقا میرزا ابراهیم خان - اعتصام الملك.

ماده ۴ لایحه - عایدات باغ و متفرقه مبلغ چهار صد تومان موافق ماده ۶ تصویب میشود.

ماده ۶ ضمیمه - عایدات باغ و متفرقه سالیانه ۴۰۰۰ قران.

رئیس - در ماده ۶ مخالفی نیست.

آقامیرزا احمد - خوب است که توضیح بدهند که تصویب کردن عایدات یعنی چه.

ارباب کیخسرو - البته نظر آقایان هست که در ضمن بودجه سال گذشته بیک همچو چیزی پیشنهاد نشده بود ولی بوجوب تجربه که در عرض سال شد و صورتیکه در دست داریم و در جلسه دیگر خوانده میشود سال گذشته قریب یازصد تومان محصول باغ داشتیم و هم چنین اصال این اندازه کدر اینجا نوشته شده است عایدی باغ داریم از این جهت پیشنهاد شده است.

رئیس - دیگر مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد).

پس رأی میگیریم بماده ۶.

آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید بیاورند.

(اوراق رأی اخذ شده را آقای حاج میرزا رضا خان بعد ۵۱ ورقه سفید آنها را شماره نمود) آقایانی که تصویب کرده اند:

دکتر اسماعیل خان - حاج عز الممالک - ادیبالتجار - ضیاء الممالک - سلیمان میرزا - آقا شیخ محمد - حاج محمد کریم خان - علیزاده - دکتر علیخان - انتظام الحکماء - حاج مصدق الممالک - آقا شیخ علی - شبیانی - حاج سید نصرالله - معتمدالتجار - هشتروندی - ذکاء الملك - عز الممالک - حاج سید محمد رضا - آقا میرزا ابراهیم - صدرالمنعماء - آقا میرزا ابراهیم قمی - آقا شیخ محمد - آقا میرزا ابراهیم قمی - ادیبالتجار - حاج شیخ هلی - آدینه محمد خان - دکتر حاج رضا خان - حاج مصدق الممالک - حاج وکیل الرعایا - دکتر علی خان - انتظام الحکما - حاج محمد کریم خان - حاج سید نصرالله - دکتر تقی خان - آقا میرزا احمد - علیزاده

رئیس - ماده ۲ لایحه قانون بودجه با اکثریت ۶۵ رأی تصویب شد.

حالا رأی میگیریم در ماده دو لایحه آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید خواهند انداخت.

اوراق رأی اخذ شده را آقای حاج میرزا رضا خان بعد ۴۶ ورقه سفید آنها را شماره نمود.

آقایانیکه تصویب نموده اند:

حاج مصدق الممالک - حاج سید نصرالله - دکتر لقمان - آقا شیخ علی - آقا شیخ رضا - آقا میرزا ابراهیم خان - آقا میرزا ابراهیم قمی - ادیبالتجار - صدر الملهاء - شبیانی - آقا میرزا احمد - ابوالقاسم میرزا - آقا سید محمد رضا - دکتر حیدر میرزا - انتظام الحکماء - آقا میرزا علی - معتمدالتجار - حاج محمد کریم خان - معزز الممالک - سلیمان میرزا - رکن الممالک - لسان الحکماء - آقا سید جلیل - منتصر السلطان - آقا شیخ محمد - آقا سید محمد رضا همدانی - افتخار الواعظین - ارباب کیخسرو - آقا میرزا رضا مستوفی - فرزانه - مشیر حضور - حاج میرزا رضا خان - فهیم الملك - حاج معین - الرعایا - عز الممالک - آقا میرزا ابراهیم خان - اعتصام الملك.

رئیس - با اکثریت ۶۳ رأی ماده ۴ ضمیمه ماده ۱ تصویب شد.

حالا ماده دو لایحه قانون بودجه خوانده می شود.

(ماده دو لایحه قانون بودجه و ماده ضمیمه آن ببارت ذیل قرائت شد.)

ماده دو لایحه قانون بودجه - معارج فوق الیاده مجلس شورای ملی مبلغ ۱۲۰۰ تومان از قرار بیست کدر ماده ۵ تشخیص داده شده است.

ماده ۵ - ضمیمه اعتبار فوق العاده سالیانه ۱۲۰۰ قران.

رئیس - مخالفی نیست.

(گفتند خیر)

پس رأی میگیریم آقایانی که ماده ۵ را تصویب میکنند ورقه سفید بیاورند.

(اوراق رأی گرفته شده آقای حاج میرزا رضا خان بعد ۶۵ ورقه سفید آنها را شماره نمود) آقایانی که تصویب کرده اند:

حاج میرزا رضاخان - مشیر حضور - ضیاء الممالک - دکتر اسمعیل خان - آقا محمد بروجرودی - دکتر حیدر میرزا - آقا سید محمد رضا مساوات - مدلل الدوله - دکتر سعید الاطباء - آقا میرزا رضامستوفی - آقا سید جلیل - منتصر السلطان - آقا میرزا قاسم خان - فرزانه - حاج محمد کریم خان - ابوالقاسم میرزا - انتظام الحکماء - افتخار الواعظین - حاج مصدق الممالک - ذکاء الملك - آقا شیخ شیرازی - ادیبالتجار - آقا سید محمد رضا همدانی - حاج شیخ علی - حاج سید نصرالله - معتمدالتجار - محمد هاشم میرزا - علی زادم متین السلطنه - ارباب کیخسرو - دکتر علی خان - دکتر حاج رضاخان - اعتصام الملك.

رئیس - ماده ۲ لایحه قانون بودجه با اکثریت ۶۵ رأی تصویب شد.

حالا رأی میگیریم در ماده دو لایحه آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید خواهند انداخت.

اوراق رأی اخذ شده را آقای حاج میرزا رضا خان بعد ۴۶ ورقه سفید آنها را شماره نمود.

آقایانیکه تصویب نموده اند:

حاج مصدق الممالک - حاج سید نصرالله - دکتر لقمان - آقا شیخ علی - آقا شیخ رضا - آقا میرزا ابراهیم خان - آقا میرزا ابراهیم قمی - ادیبالتجار - صدر الملهاء - شبیانی - آقا میرزا احمد - ابوالقاسم میرزا - آقا سید محمد رضا - دکتر حیدر میرزا - انتظام الحکماء - آقا میرزا علی - معتمدالتجار - حاج محمد کریم خان - معزز الممالک - سلیمان میرزا - رکن الممالک - لسان الحکماء - آقا سید جلیل - منتصر السلطان - آقا شیخ محمد - آقا سید محمد رضا همدانی - افتخار الواعظین - ارباب کیخسرو - آقا میرزا رضا مستوفی - فرزانه - مشیر حضور - حاج میرزا رضا خان - فهیم الملك - حاج معین - الرعایا - عز الممالک - آقا میرزا ابراهیم خان - اعتصام الملك.

رئیس - با اکثریت ۶۳ رأی ماده ۴ ضمیمه ماده ۱ تصویب شد.

حالا ماده دو لایحه قانون بودجه خوانده می شود.

(ماده دو لایحه قانون بودجه و ماده ضمیمه آن ببارت ذیل قرائت شد.)

ماده دو لایحه قانون بودجه - معارج فوق الیاده مجلس شورای ملی مبلغ ۱۲۰۰ تومان از قرار بیست کدر ماده ۵ تشخیص داده شده است.

ماده ۵ - ضمیمه اعتبار فوق العاده سالیانه ۱۲۰۰ قران.

رئیس - مخالفی نیست.

(گفتند خیر)

پس رأی میگیریم آقایانی که ماده ۵ را تصویب میکنند ورقه سفید بیاورند.

(اوراق رأی گرفته شده آقای حاج میرزا رضا خان بعد ۶۵ ورقه سفید آنها را شماره نمود) آقایانی که تصویب کرده اند:

دولت است و اداره پست قانون را بتوسط معاون وزارت پست مکرر خواهش کرده که زودتر بگذرد مخصوصاً از برای این موافقت که این انحصار بدولت داده شود و دولت در پیش آنها را اداره بکند و آنها را در تحت تصرف خودش بیاورد اینکه فرمودید که وقت اجرای قانون را نباید دولت معین کند بنده هم با آقای ارباب موافقم و این فصلی که خوانده شد این ماده در باب مجازات بود و سابقاً بنا بود که آقایان حجج مجلس تشریف بیاورند بکمیسیون و در این باب نظریات خودشان را بیان بفرمایند از برای اینکه زودتر بگذرد و حالا هم در باب مجازات نسقی که فرمودند استصفا میکنند یک روزی زودتر تشریف بیاورند که زودتر بگذرد زیرا در همین اختیاری که دولت در ماده شصت میخواهد بگیرد و بخودش منحصر بکنند یک فواید بسیار مهمی مستتر است که آقایان هر یک بخواهند ممکن است توضیحات خصوصی داده شود.

مهتر الملک - بند تصور میکنم که این مقصودی که رئیس کمیسیون بیان فرمودند صحیح است ولی برای نائل شدن به این مقصود محتاج به این ماده نیستیم بجهت اینکه انحصار و عدم انحصار را در مواد سابق ما بیان کردیم و معین شد و البته این خودش واضح است مثلاً سابق بر این مطلب اگر قانونی بوده و حالا یک قانون جدیدی وضع شود این خودش ناسخ او است بدون اینکه بیان بشود که این قانون ناسخ آن قانون است این یکی و یکی هم اینکه آقای ارباب کیخسرو فرمودند بسیار اظهار صحیحی است که مدت را نباید واگذار بخود دولت کرد بجهت اینکه شاید دولت یک دولتی باشد که بگوید تا ده سال دیگر میخواهیم این قانون را مقرر بکنیم باید مقنن مخصوصاً یک مدتی را در نظر بگیرد تا آن قانون بوقوع اجرا گذاشته شود.

دکتر اسمعیل خان - عرض کردم که کمیسیون در باب مدت همراه است.
رئیس - آقای فهیم الملک اصلاحی پیشنهاد کرده اند خوانده میشود.
(بعبارت ذیل قرائت شد.)

بند پیشنهاد میکنم بجای ماده شصت این ماده نوشته شود.

ماده ۶۰ - این قانون دو ماه پس از اعلان آن در تمام مملکت بموقع اجرا گذاشته میشود.

دکتر اسمعیل خان - عرض کردم این قانون قریب هشت ماه است که در کمیسیون مانده است و از آقای رئیس خیلی ممنونم که این قانون را زودتر گذرانیدند و این پیشنهاد را کمیسیون رد میکنند نظر بعضی توضیحاتی که کمیسیون داشته است و نظر بعضی توضیحاتی که دارم و ممکن است که آقای فهیم الملک بدهم و تقاضا میکنم این پیشنهاد خودشان را بپذیرند.

فهیم الملک - بنده آنجا دو مقصود داشتم یکی آنکه آن جمله های آخر این ماده زیادی است چون در مواد قبل ترتیبی برای حمل و نقل و اقل و بینه و غیره تقریباً ذکر شده است و هر وقت کاذب بکنند که این قانون بوقوع اجرا گذاشته میشود شامل آن ها خواهد بود دیگر ترتیب متصدیان پست و نواب و

غیره هیچ لازم نیست که اینجا نوشته شود حالا برای بوقوع اجرا گذاشتن این قانون اگر دو ماه را زیاد میدانند بفرمایند یک ماه یا کمتر بجهت اینکه در آخر هر قانونی باید یک موقعی برای اجرای آن معین و اعلان بشود حالا اگر این قانون قبل از وقت مجری بوده است و معمول داشته اند این کفایت نمیکند امروز که این قانون از مجلس گذشت و به امضای مقامات لازمه رسید آن وقت قانونیت دارد و باید بوقوع اجرا گذاشت گرچه بعضی مواد این شاید در موقع اجرا بوده است در هر حال یک ماده در خود این قانون باید باشد که در چه موقع اجرا میشود و باقی جمله های این ماده را بنده زیاد میدانم.

دکتر اسمعیل خان - مقصود عرض بنده هم این بود که مدت کمتر باشد این مدت زیاد است
رئیس - رأی میکنیم به این اصلاح آقایانی که تصویب میکنند قیام نمایند.
(اغلب قیام نمودند.)

رد شد!
دو فقره اصلاح پیشنهاد شده است یکی راجع به ماده چهار و هفتم و یکی راجع به ماده چهار و هشتم خود مادراً اول میخواهند بعد رأی بگیریم.
(ماده ۴۷) مجدداً قرائت شده پیشنهاد مزبور از طرف آقای مشیر حضور بعبارت ذیل خوانده شد.

بنده پیشنهاد میکنم که در ماده چهار و هفت قانون پستی عوض یکسال دوسال نوشته شود.
مشیر حضور - بقیه بنده یکسال خیلی کم است مثلاً ملاحظه بفرمائید به اسم بنده یک امانتی از سیستان میآید و بنده در سفر هستم و هیچ نمیدانم که این امانت به پست رسیده است یا نه بعد از یکسال میآیم و قبض پستی بینه میرسد که امانت پستی فرستاده شده ولی بوجوب این ماده چون آن پستخانه مال بنده را ضبط کرده است پس از یک سال غرامت آن داده خواهد شد.

دکتر اسمعیل خان - ملاحظه بفرمائید که اینها امانت است امانات وقتیکه یک جایی ماند ضایع میشود مثلاً طافه شال هست از فلان نقطه فرستادند در پستخانه چهار ماه پنجماه ننگه میدارد یکسال نگاه میدارد در صورتیکه اگر این مدت بماند ضایع میشود و بیشتر باید پست غرامت بدهد.

فهیم السلطنه - غرامت راجع بخسارت است که پستخانه میدهد که آن امانات آنها در آنجا مفقود شود یا صدمه ای با و وارد میآورند که لازم بود پستخانه غرامت بدهد و برای این یکسال مدت معین کرده اند و در هیچ جایی هم گمان نمیکند که بیشتر از یکسال باشد و جهتی دارد که یکسال قرار داده اند جهت محاسبه است که هیچ وقت اداره پستخانه نمیتواند دوسال یا سه سال محاسبه یک چیزی را نگاه بدارد و حساب هیچ سال را بشال دیگر نمیرند فقط یکسال مدت محاسبات قرار میدهند و بدهم بگویند ماهی مهلت داده میشود که صورت محاسبات اطراف بر مرکز بیاید و آنوقت با آن حدی که فقط قانون محاسبات برای تسویه بودجه قرار داده است بیشتر از آن نمیتواند معطل بکند و اگر بخواهیم زیاد

بر این بکنیم یعنی بگوئیم دوسال یا زیاد مجبور میشویم که بگوئیم که حساب را از سالی بسال دیگر میریزند و این اسباب زحمت در محاسبات میشود و گمان میکنم که در اغلب نقاط هم از یکسال بیشتر نباشد.
رئیس - رأی میکنیم به اصلاح آقای مشیر حضور آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام نمایند.
(اغلب قیام ننمودند.)

رد شد.
یک اصلاحی هم آقای حاجی سید ابراهیم راجع بماده چهار و هشتم پیشنهاد کرده اند خود ماده چهار و هشتم اول خوانده میشود بعد در اصلاح رأی میکنیم.
(ماده چهار و هشتم مجدداً قرائت و اصلاح مزبور بدین قسم خوانده شد.)

بنده پیشنهاد میکنم که در ماده ۴۸ قانون پستی بجای قضاوت متعارف محاکم عدلیه نوشته شود.
حاجی سید ابراهیم - فقط آن اصلاح لفظی است چون آن محاکمی که دعاوی را باید قطع کنند عدلیه است نه سایر محاکم بنده خواستم تصریح به اسمش شود.

رئیس - پس رأی میکنیم میفرستیم به کمیسیون اگر لازم شد در شور دوم رأی میکنیم شر اول این قانون تمام شد و با اصلاحات فرستاده میشود به کمیسیون پست و تلگراف ولی خواهش دارم که زودتر نظرات خودشان را در آن بکنند و راپورت او را بدهند و عرض میکنم که بعضی کمیسیونها کار نمیکند قانون راجع بمنع احتکار مدتی است فرستاده شده است به کمیسیون داخله هنوز راپورتش نیامده قانون استخدام مدتی است برگشته است بکمیسیون قوانین مالیه هنوز راپورتش نیامده است قانون طبابت رجوع شده است بکمیسیون معارف هنوز راپورت ثانویش نیامده است خواهش میکنم که کمیسیونها منعقد بشود و این قوانینی را که عرض کردم هر چه زودتر راپورت هایش را بدهند.

دکتر علیخان - بنده اظهاری در باب کمیسیون معارف داشتم که فرمودند قانون طبابت هنوز راپورتش داده نشده عرض میکنم عنقریب راپورتش داده میشود ولی اعضاء کمیسیون آن طوریکه باید مراقبت کنند و حاضر شوند حاضر نمیشوند چنانچه به هیئت رئیسه مخصوصاً در این خصوص عرض شده است و یکی از اعضاء کمیسیون آقای دهخدا هستند که منشی کمیسیون هستند حاضر نمیشوند معلوم است وقتیکه منشی کمیسیون حاضر نباشد کارهای کمیسیون خیلی عقب خواهد افتاد و با اینوصف نه از عضویت و نه از منشیگری کمیسیون هیچکس استعفا ندادند لهذا کارهای کمیسیون معوق مانده است.

رئیس - خوب بنده هم این را اینجا علناً گفتم از برای اینکه بعد از این کمیسیونها مرتباً منعقد بشود و راپورت بدهند و اگر نشود مجبوریم در این باب یک ماده قانونی به نظامنامه داخلی العلق بکنیم.

دستور جلسه آتی چون لایحه تقشبه وجه استقراری هنوز نیامده است و کمیسیون قوانین ماله هم راپورت خودش را راجع بقانون استخدام نداده است این است که دستور تغییر میکند .

دستور ۲۶ راپورت کمیسیون عدلیه راجع بقبول و نکول پروات - راپورت کمیسیون بودجه راجع بیوسف مجاهد .

ایضاً راپورت کمیسیون بودجه راجع بتوفیاتی که سهم وارث آنها از دو تومان کمتر است .

دستور شنبه ۲۸ لایحه تقشبه - بودجه مجلس شورای ملی و تفریح بودجه ایت تیل مجلس شورای کرمان - دستور سه شنبه غره جمادی الثانیه - قانون طبابت - راپورت کمیسیون معارف راجع بماده ششم قانون معارف درباب دستور مخالفی هست ؟

حاج شیخعلی - هم چنانکه توه حرکت جرح اداره ملک ماله است روح قوانینی هم که وضع میشود آن قانونی است که برای ماله وضع میشود در چهارده ماه قبل در اول افتتاح مجلس بنده راجع بوصول مالیات طرحی پیشنهاد کردم بکمیسیون مبتکرات رفت وقابل توجه شد نمی دانم چرا هیچ جزء دستور گذاشته نشد که رأی گرفته شود در قابل توجه بودن آن که ببینیم مجلس هم موافق خواهد بود یا خیر و بنده می بینم آن قانون هنوز وضع نشده کم کم دارد اجرا میشود مثلاً اینکه تمیر در تلگرافخانه تا بحال دایر نبود و ببینیم که حالا مغایرات تلگرافی هم بتیمبر خواهد رسید بنظر بنده بهترین قوانین آن قانونی است که این مالیاتی را که داریم ترتیب وصول آنرا مرتب بکنند و از حیف و میل باز دارند مستدعی هستم طرحی را که بنده پیشنهاد کرده ام رأی گرفته شود اگر قابل توجه شد بکمیسیون مربوطه آن فرستاده شود حالا از بعد از این سه جلسه جزء دستور بگذارند

فهم الملک - این طرح آقای حاج شیخعلی در کمیسیون مبتکرات قابل توجه شد مجلس هم فرساده بکمیسیون قوانین ماله ولیکن آن مقصودی که ایشان در پیشنهاد خودشان داشته اند با آن چیزی که در این قانون تلگراف معمول شده است در باب تمیر این غیر از آن است ایشان طرحشان مشتعل است بر اینکه تمام مالیات در تمام نقاط مملکت و جزء جمعها را تمام بموجب تمیر وصول کنند و این یک مطلبی است که خیلی اسباب زحمت و عجزالتاً غیر قابل الاجراء است و با وزراء ماله مکرر در این خصوص از همان یکسال نیم قبل تا بحال که این طرح را پیشنهاد کردید مذاکره کردیم هیچکدام قبول نکردند که این را حالا بتوانند قراری بایش بدهند مگر در ضمن عدل یک ملاحظه ای بکنند و ببینند میتوا اجرا کرد یا خیر آن وقت شروع به اجرای آن بکنند .

وحیدالملک - بنده میخواستم یاد آوری بکنم راجع بنظامنامه انتخاب که مهم ترین چیزی که در جلو مجلس شورای ملی است مسئله انتخابات است .

رئیس - راجع بدستور نمیشود هر وقت راپورتش آمد یادآوری بکنند .

وحیدالملک - بله بنده خواستم تقاضا کنم که زودتر راپورتش بیاید .

حاجی سیدابراهیم - بنده راجع بقانون متبقات میخواستم عرض بکنم که اگر راپورتش از کمیسیون فواید عامه آمده است .

رئیس - هنوز نیامده است .

آقای سیدجلیل - چون کمیسیون محاسبات مخبر ندارد و بنده عضو آنجا هستم تقاضا میکنم که آن ماده را بکمیسیون محاسبات رجوع کنید که در آنجا تحقیقات بشود و راپورت داده شود .

رئیس - بالطبع رجوع بکمیسیون شد چون تمام موادی که لا ینعل می ماند بر می گردد به کمیسیون .

افتخار الواعظین - بنده در باب کمیسیون مبتکرات خواستم عرض کنم از ابتدای انتخابات تا این موقع که . . . . .

رئیس - جواب این را بنده گفتم راپورتش را بدهند عرض میکنم .
مجلس مقارن مغرب ختم شد .

جلسه ۲۵۱

صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه ۲۶ جمادی الاولی ۱۳۲۹

آقای مؤتمن الملک رئیس سه ساعت ونیم قبل از غروب بکرسی ریاست جلوس نموده و سه ساعت و ربع قبل از غروب جلسه را رسماً منقطع فرمودند .

آقای معاضد الملک صورت مجلس یوم سه شنبه ۲۴ قرائت کرد .

(اسامی غائبین جلسه قبل بترتیب ذیل قرائت شد)
آقایان : معاضد السلطنه - اسدالله خان کردستانی
دهخدا بدون اجازه

آقای سید محمد باقر ادیب - با اجازه غائب بودند آقایان دکتر امیرخان - معذل الدوله نسیساعت و اعتصام الملک رمیرزا قاسم خان ۵ دقیقه - آقاشیخ علی شیرازی ۴۰ دقیقه بعد از وقت مقرر حاضر شدند

رئیس - آقای انتظام الحکماء فرمایشی داشته ؟

انتظام الحکماء - بنده از کمیسیون داخله استعفا نداده بودم .

رئیس - در جلسه قبل هم عرض نکردم که استعفا داده اید گفته شد چون حاضر نمیشوید این است که بجای شما کسان دیگر انتخاب میشوند .

انتظام الحکماء - بنده در کمیسیون فواید عامه هستم ولی در یکروز که دو شنبه است این دو کمیسیون تشکیل میشود و نمیشود در هر دو حاضر شوم .

رئیس - عرض کردم در صورت مجلس نوشته نشده است که استعفا داده اید در جلسه قبل عرض کردم یک نفر بجای جنابعالی یک نفر بجای حاج محمد کریم خان یک نفر بجای آقای ادیب التجار باید معین شود اگر حرفی داشتید مبیایست آتروز اظهار بکنید و اظهار نکریدید دستور امروز قانون قبول و نکول پروات - راپورت کمیسیون بودجه راجع بیوسف مجاهد - راپورت کمیسیون قوانین ماله

راجع بحقوق متوفیاتی که سهم وراث آنها کمترارد و تومان است آقایان البتہ در خاطر دارند که قانون قبول و نکول پروات در سال گذشته از مجلس گذشت ولی بملاحظه اشکالاتیکه پیش آمده بود مجدداً بمجلس رجوع شد و از مجلس بکمیسیون عدلیه رجوع شد از کمیسیون عدلیه راپورتی داده بودند که ماده اول و ماده دوم و سوم و ششم را تغییر داد، بودند و یکماده دیگر هم بعنوان ماده العاقبه پیشنهاد کرده بودند و بعضی اصلاحاتی هم از طرف نمایندگان محترم شده بود برگشت بکمیسیون حالا راپورت ثانوی کمیسیون مطرح مذاکره خواهد شد - باید رأی بگیریم که داخل در شور دوم بشویم یا خیر آقایانیکه موافقته باینکه داخل شور دوم بشویم قیام نمایند (تصویب شد)

ماده اول راجع باینکه عبارت ذیل قرائت شد .
ماده یک اگر برات کشته در برات تصریح باخذ وجه آن نموده و بعد انکار مدیونیت کند از او پذیرفته نخواهد شد .

معاضد الملک - بنده تصور میکنم که این ماده اول خیلی تولید زحمت و اشکال خواهد کرد برای تجار بجهت اینکه مینوسد اگر انکار از مدیونیت کند از او پذیرفته نخواهد شد ملاحظه بفرمائید اگر تصریح نکرد آنوقت تکلیف چیست بقیه بنده نباید مجبور کرد که شخص برات کشته تصریح باخذ وجه میکند والا باز دوچار اشکالات خواهیم شد اگر مجبور کردیم در اینصورت که برات کشته هم تصریح باخذ وجه نماید میتوان این را ماده قانونی دانست والا ممکنست هرروزه تجار طرف مقابل را انکار کنند و هیچ این عبارت را ننویسند در پروات که وجه رسیده یک زحمت فوق العاده را دچار داشته باشند نسبت بکسیکه تصریح باخذ وجه نکرده و طرف مقابل را دچار زحمت میکند از اینجهت بنده یک پیشنهادی کرده ام که خوانده میشود .

آقاشیخ ابراهیم زنجانی (مخبر کمیسیون عدلیه) - پیشنهاد آندفمه ما این بود که امضاء برات دهنده را در ذیل هر براتی دلیل اخذ وجه گرفتیم آنوقت اگر چه نمیشد که تا پول نگردد امضاء نکند و لکن مذاکره شد گفتند که ممکن است کسی پول نگیرد و برات میکند و امضاء میکند بیاینده خواهش بکنند که شما حواله میکنید به آنجا اگر طرف قبول کرد من اینجا میدهم و گفتند از این اتفاقات در امور تجارتی هم هست یعنی وقوع دارد ممکن است کسی خواهش میکند که شما برات میکنید بفلان جا که فلان مبلغ بفلان کس بدهند بعد از اینکه طرف قبول کرد و داد بنده این جا میدهم پس معلوم میشود که این قبیل هم ممکنست برواتی صادر بشود بنابراین ما آمدمیم شرط کردیم که در پروات تصریح شده دیگر نمیتواند انکار بکند و در پروات تصریح نشده اگر انکار کرد برات دهنده آنوقت باید محاکمه میکنند او میگوید تو نداده ای این میگوید داده ام و این ترتیب خیلی خوب است و نمیتوانیم مجبور هم میکنیم که حتماً تصریح بکنند